

Turinys

Pratarmė	7
Monografijos sudarytojo žodis	9
Pirmoji dalis	
Pasaulio kaita ir nacionalinio sąmoningumo ugdymo prieštaravimas	11
<i>I skyrius. Nacionalinis sąmoningumas šiandien: jaunuomenės pasirinkimo drama (Romualdas Grigas)</i>	<i>13</i>
§ 1. Iššūkiai tapatybei ir pamatinėms priedermėms	13
§ 2. Pilietiškumas ir mokykla: dramos užuomazga	17
§ 3. Tautiškumas, pilietiškumas ir patriotizmas: prasmės paieška	21
§ 4. Tautiškumo ir pilietiškumo rezervų paieška: piliakalnių atvejis	24
<i>II skyrius. Globalizacija ir patriotizmas: tarp realybės ir perspektyvos (Vladas Senkus) ...</i>	<i>29</i>
§ 1. Įvadiniai pastebėjimai	29
§ 2. Patriotizmas ir tautiškumas pilietiškumo ir kosmopolitizmo sankirtoje	30
§ 3. Idėjinis ir instrumentinis patriotizmas: priešprieša ar derinys?	32
§ 4. Patriotizmo ugdymas ir jo kryptingumo problema	34
<i>III skyrius. Patriotizmas ir pragmatizmas: suderinamumas ar konfrontacija? (Jonas Balčius)</i>	<i>37</i>
§ 1. Lietuvių tautinio sąmoningumo bei patriotizmo grimasos ir jų istorinės ištakos	37
§ 2. Sąmoningumo stoka ir jo ilgesio raiška	39
§ 3. Pragmatizmo siekis ir jo kaina	41
§ 4. Perspektyvos kompozicija ir biurokratizuotas jos dramatiškumas	43
<i>IV skyrius. Besiformuojanti asmenybė tarp laisvės ir atsakomybės (Ričardas Doveika) .</i>	<i>47</i>
§ 1. Asmens „išsilaisvinimo“ kaina	47
§ 2. Nuvertėjanti ar nuvertinama dorovė	49
§ 3. Savęs ieškojimo kančia ir atlygis	52
<i>V skyrius. Tapatybės, ne(ta)patybės, be(ta)patybės trajektorijos (Viktorija Daujotytė-Pakerienė)</i>	<i>55</i>
<i>VI skyrius. Tautinė tapatybė ir meninis ugdymas globalaus pasaulio akivaizdoje (Rita Aleknaitė-Bieliauskienė)</i>	<i>69</i>
§ 1. Globalizacijos iššūkių kontūrai	69
§ 2. Lietuviško atsako ydingumas	72
§ 3. Tautinės tapatybės šaknys	75
§ 4. Apibendrinimai	79
<hr/>	
	3

Antroji dalis

Lietuvos visuomenė pilietiškumo ir tautiškumo sankirtoje (teorinis aspektas) . 83

<i>VII skyrius. Pilietinės visuomenės diskursas Lietuvoje (Vaidutis Laurėnas)</i>	
§ 1. Įvadiniai pastebėjimai	85
§ 2. Pilietinės visuomenės analizės bendrosios prieigos	86
§ 3. Nacionalinė idėja ir pilietinės visuomenės tęstinumo problema	90
§ 4. Pilietinės visuomenės antisistemiškumo ir destruktivumo tyrimai	93
§ 5. Pilietinės visuomenės subpolitiškumas: prospektyvi analizės kryptis ..	97
§ 6. Kitos perspektyvios pilietinės visuomenės analizės kryptys	101
§ 7. Etatizmo alternatyvos aptarimas	104
<i>VIII skyrius. Pilietiškumas: demokratijos viltis ar persona non grata? (Alfonsas Vaišvila)</i>	110
§ 1. Pilietiškumo interpretavimų prieštaringumas	110
§ 2. Pilietiškumo tapimo problemos Lietuvoje	113
§ 3. Referendumo teisė ir teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą	119
§ 4. Tautinis ir kosmopolitinis pilietiškumas	122
§ 5. Naujų okupacijos formų galimybės	125
<i>IX skyrius. Pilietiškumas ir tautiškumas: laiko dimensijos ir aktualijos (I. Libertas Klimka)</i>	127
§ 1. Šiuolaikinės kategorijų apibrėžtys	127
§ 2. Etninės kultūros vertybės ir jų aktualumas	129
§ 3. Etninės kultūros santykis su tradicine	131
§ 4. Etnokultūra ir tautinės savimonės ugdymo problema	133
§ 5. Tautiškumo ir pilietiškumo ugdymas mokykloje	136
§ 6. Liaudiškosios pedagogikos vertė	138
§ 7. Epiloginiai apmąstymai ir išvados	140

Trečioji dalis

Jaunoji karta tautiškumo ir pilietiškumo sankirtoje (empirinės prieigos) 143

<i>X skyrius. Jaunimo pilietiškumas: tarp teksto ir konteksto (Irena Zaleskienė)</i>	145
§ 1. Įvadinės pastabos	145
§ 2. Tapatumas ir socialinis kontekstas	146
§ 3. Globalizacija ir pilietiškumo ugdymo kryptys	149
§ 4. Mokinių visuomeninis aktyvumas (sociologinio tyrimo medžiaga) ...	152
<i>XI skyrius. Vertybinis dramatiškumas ugdymo procese (Elvyda Martišauskienė)</i>	165
§ 1. Ugdymo dramatiškumas ir jo vingiai	165
§ 2. Paauglių požiūrių į tautą ypatumai	171
§ 3. Apibendrinančios mintys	175

<i>XII skyrius. Moksleivių pilietiškumo nuostatos: teorinės prieigos ir realybės atspindžiai</i> (Asta Ranonytė)	176
§ 1. Pilietiškumo suvokimas ir jį lemiantys veiksniai	176
§ 2. Moksleivių pilietiškumo nuostatų ugdymas: programinės įtampos ...	181
§ 3. Moksleivių pilietiškumo nuostatų raiška: empirinio tyrimo rezultatai	189
§ 4. Apibendrinimai	198
<i>XIII skyrius. Lietuvos akademinis jaunimas patriotizmo ir kosmopolitizmo kryžkelėje</i> (Dalia Antinienė, Gediminas Merkys)	200
§ 1. Tautiškumas, tautinė tapatybė: esmės išskleidimas	200
§ 2. Lietuvos studentija tautinio tapatumo tyrimo objekte	205
§ 3. Studentų tautinį tapatumą atspindinčios nuostatos	209
§ 4. Studentų emigracinės nuostatos	220
§ 5. Apibendrinimai ir išvados	221
<i>XIV skyrius. Studentų tautinės savivokos bruožai: VPU atvejis</i> (Milda Ciužaitė)	222
§ 1. Sociologinė tautiškumo interpretacija	222
§ 2. Tautinį tapatumą lemiantys veiksniai	227
§ 3. Tautiniai stereotipai ir nuostatos kitataučių atžvilgiu	232
§ 4. Tautinės vertybinės orientacijos	236
§ 5. Tautiškumo išsaugojimą lemiantys veiksniai	240
§ 6. Emigracinės ir profesinės nuostatos	242
§ 7. Apibendrinimai ir išvados	244
<i>XV skyrius. Valstybingumo pagrindų ugdymas pedagoginiame procese</i> (Marijona Barkauskaitė)	246
§ 1. Įvadinės mintys	246
§ 2. Valstybė, valstybingumas ir tautinė individualybė	248
§ 3. Ugdymas kaip valstybingumo įtvirtinimo prielaida	251
§ 4. Ugdymo turinys ir jo įdiegimo mechanizmas	258
§ 5. Žinių apie Lietuvą I–IV klasių programose įtvirtinimas	260
§ 6. Pagrindinės valstybingumo nuostatos pradinukų akimis: empirinio tyrimo medžiaga	266
§ 7. Apibendrinimai ir išvados	275
 Vietoj pabaigos. Patriotiškumo tyrimas imitacinio modeliavimo būdu (Šarūnas Raudys)	276
Summary. The nationality and public spirit. Isolation or harmony?	287
Rezoliucija „Dėl Vilniaus pedagoginio universiteto bendruomenės iniciatyvaus, kūrybiško būsimų pedagogų patriotinio ir pilietinio ugdymo“	290
Pedagogo etikos kodeksas	292
Monografijos autoriai	299